

BURGEMEESTER

105

NEDERLANDS GENOOTSCHAP VAN BURGEMEESTERS | JAARGANG 28, JULI 2023

Ina Adema

**Een burgemeester
gaat altijd vóór**

Koos Janssen

**Over het belang van
de lokale rekenkamer**

Laurentien van Oranje

**Reflecties op een
bestuurlijk expeditie**

Nederlands
Genootschap
van Burgemeesters

TERUGBLIK KOOS JANSSEN ALS VOORZITTER VAN DE GOUDVINKJURY

DE **GOUDVINK** IS ERKENNING VAN GOED WERK VAN DE REKENKAMER

Koos Janssen, burgemeester Zeist en voorzitter van de jury van de Goudvinkprijs

Koos Janssen, burgemeester van Zeist, was 4 jaar lang de voorzitter van de jury van de Goudvinkprijs. Samen blikken we terug op zijn tijd als juryvoorzitter en de waarde van de Goudvink. De prijs, uitgereikt vanuit de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK), is een prijs voor het beste rekenkamerrapport. De vink staat symbool voor het 'afvinken' van criteria waaraan het gevoerde bestuur moest voldoen. Waar eerder vooral technisch werd gekeken, zijn later meer criteria mee gaan tellen voor de Goudvink.

Tekst | Lies van Aelst

Foto | W.J. Ritman / gemeente Zeist

'Voel je niet te **klein**
om **groot** te zijn'

'Waar dat in de raad niet altijd het geval is, krijgt een **rekenkamer** met de nominatie voor de Goudvink toch erkenning'

De prijs is belangrijk omdat het de kwaliteit bevordert. Door het competitieve element stimuleert het een leerproces bij rekenkamers, het trots zijn op het verrichte werk en een moment van aandacht voor rekenkamers in bestuurlijk Nederland. Met als uiteindelijk doel: het aanscherpen van college en raad en daarmee het aanscherpen van de lokale democratie. We spraken met Koos Janssen over welke rol hij als burgemeester heeft ten opzichte van de rekenkamer, maar ook over het grotere belang van rekenkameronderzoek en zijn inzet in de jury:

Welke rol heeft de burgemeester ten aanzien van de rekenkamer?

Dat start bij de democratie en dat is voor mij het samenspel tussen mensen. Het samenspel in de samenleving zelf, als tussen verschillende overheden en tussen overheid en samenleving. De samenleving en hun vertegenwoordigers zijn de hoofdspelers in de democratie. De rekenkamer heeft een rol in het onderhouden en verbeteren van de democratie en is daarmee van essentiële waarde. De hoofdspelers werken dagelijks aan die democratie. We hebben de scherpte van de rekenkamer nodig om daarmee de goede dingen te blijven doen voor onze samenleving.

De burgemeester heeft hier een specifieke verantwoordelijkheid in, namelijk extra te letten op de vraag of we voldoende recht doen aan de raad en samenleving en of we hierbij de rekenkamer goed ondersteunen. Het is belangrijk om bevindingen en aanbevelingen serieus te nemen en te focussen op de aanbevelingen. Daarmee creëer je ruimte om de kwaliteit verder te brengen. Zo heeft de rekenkamer een positief effect op het goed functioneren van de lokale democratie. In mijn optiek biedt de rekenkamer kansen om het samenspel te verbeteren. Het is geen afrekenkamer. Het is een orgaan dat

gemeenteraad en college helpt met scherpte om de goede dingen doen en de dingen goed te doen.

De burgemeester kan de verschillende belangen en groepen aan elkaar verbinden. Als hoeder van de democratie kan de burgemeester ervoor zorgen dat de rekenkamer voldoende in positie komt en blijft. En natuurlijk moet ook de rekenkamer zich blijven ontwikkelen. De Goudvink is een mooi instrument om dat te stimuleren.

Kun je iets zeggen over wat het voor een rekenkamer betekent om de Goudvink te winnen?

De Goudvink is een erkenning van goed werk. Het biedt waardering voor het noeste werk dat gedaan is. Daarnaast kan het een stuk erkenning geven dat niet altijd in de eigen raad gegeven wordt. Het is een objectieve extra beoordeling van een rapport waar een rekenkamer trots op is. Raad en college zijn niet altijd even ontvankelijk voor zo'n rapport, ondanks de hoge kwaliteit. Een rapport kan immers soms best kritisch zijn. Met een nominatie van de Goudvink krijgt een rekenkamer toch erkenning. Dat is een stimulans om het belangrijke werk voort te zetten. Hopelijk wakkert het anderen aan ook hun rapport in te dienen.

Ik hoop dat burgemeesters, raden en griffiers hun rekenkamers aansporen om rapporten in te dienen. De waarde zit in de aanscherping en in het wakker schudden van college en raad. Die waarde vloeit terug in de lokale democratie, het samenspel.

Er worden jaarlijks natuurlijk veel meer rapporten geschreven dan die ingezon-

den worden voor de prijs en ongetwijfeld zitten daar ook pareltjes tussen. De aandacht die rapporten door de Goudvink krijgen, kan er ook voor zorgen dat deze rapporten andere rekenkamers weer stimuleren en inspireren onderzoek te doen naar hetzelfde thema. Het aantal inzendingen mag, wat mij betreft, zeker hoger.

Wat blijft je het meeste bij van de rapporten die je als juryvoorzitter zag?

De themakeuze is echt een weerspiegeling van de belangrijke thema's in de samenleving op dat moment. Van afval tot (zorg)fraude, van duurzaamheid tot samenwerking op belastinggebied. Ik ben blij met die variëteit die ik de afgelopen jaren langs zag komen. Het is mooi om te zien hoeveel variëteit er in rekenkamers is en hoeveel kwaliteit. Ik zou ook graag tegen rekenkamers willen zeggen: voel je niet te klein om groot te zijn!

Iedere keer weer ben ik onder de indruk van de kwaliteit van de rapporten die ingediend worden. Vooral ook bij de kleinere rekenkamers waar de rekenkamerleden zelf onderzoek doen. Bij deze rekenkamers ontbreekt vaak budget. Toch lukt het hen solide en scherpe rapporten te maken. Budget blijft ook een belangrijk punt. Dikwijls is extern onderzoek nodig. Het brengt ook slagkracht voor een verbetering teweeg. Raden vinden het soms lastig om te investeren in hun eigen ondersteuning en daarmee in de democratie. Dit is zonde als ik zie wat een rekenkamer voor een raad kan betekenen in het aanscherpen van de lokale democratie. Die verdient voortdurend onderhoud. ■